

УДК 811.162.1'37367: [[303.6:378.4-057.875(438.18)]:342.5]
DOI:

**СТЕРЕОТИПНІ ОЗНАКИ ІДЕАЛЬНОЇ ВЛАДИ
У СВІДОМОСТІ ПОЛЬСЬКИХ СТУДЕНТІВ
ВАРМІНСЬКО-МАЗУРСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ В ОЛЬШТИНІ
(на матеріалі анкетування)**

Олеся СЛИВИНСЬКА

*Львівський національний університет імені Івана Франка
вул. Університетська, 1, Львів, 79000
Кафедра польської філології
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1070-0866>
e-mail: olesya.slyvyynska@lnu.edu.ua*

У статті на матеріалі анкетування розкриваються характерні ознаки, якими наділяють ідеальну владу польські студенти Вармінсько-Мазурського університету в Ольштині. Проаналізовано 551 рису ідеальної влади, почерпнуту зі 167 студентських відповідей на запитання “Назвіть, будь ласка, риси, які, на Вашу думку, найкраще характеризують ідеальну владу (таку, якою вона повинна бути)”. Стереотипні ознаки “ідеальної влади”, подані в анкетах, поділені на шість аспектів (доменів, виокремлених із певної точки зору): психо-суспільний (137 одиниць; 24,86%), суспільний (133 одиниці; 24,14%), етичний (119 одиниць; 21,60%), політичний (81 одиниця; 14,70%), психічний (79 одиниць; 14,34%) та побутовий (2 одиниці; 0,36%).

Ключові слова: концептуалізація, цінності, влада, аспект, анкетування, поляки, польська мова.

Важливий елемент мовної картини світу поляків, поряд з іншими цінностями, становить влада. Дослідження характерних рис, що ними сучасні польські студенти наділяють ідеальну владу, дає можливість визначити, якими рисами повинна володіти влада, щоб відповідати їхнім очікуванням. Дані, отримані методом анкетування, містять актуальну інформацію про концептуалізацію поняття “влада” в середовищі студентів-поляків.

Мета статті – на основі анкетування, проведеного в середовищі польських студентів, проаналізувати риси, якими молоді поляки наділяють “ідеальну” владу, а також окреслити аспектну структуру поняття “ідеальна влада”.

Є. Бартмінський і М. Гжещак у статті “Як реконструювати канон національних і європейських цінностей?” сформулювали перелік цінностей на підставі частотності згадок слів-назв цінностей у 20 наукових розвідках. Шість разів на перших двадцяти позиціях в аналізованих працях повторюється слово *władza* (Bartmiński і Grzeszczak, 2014, s. 33–34).

У колективній розвідці “Мова. Цінності. Політика. Зміни розуміння назв цінностей у період трансформації устрою в Польщі” висвітлено результати анкетування, проведеного в студентському середовищі м. Люблін в 1990 та 2000 рр. (Bartmiński, red., 2006a). У статті “Зміни розуміння назв цінностей у період трансформації устрою

в Польщі” Є. Бартмінський, зокрема, наголошує: “Дослідження семантики назв цінностей (...) мало на меті простежити вплив нової суспільної і політичної ситуації, яка склалася після 1989 року, на мову й аксіологічну свідомість молодого покоління поляків на прикладі розуміння вибраних слів, що стосуються цінностей, суспільного життя та політики¹” (Bartmiński, 2006с, s. 8).

Є. Бартмінський і М. Гжещак так описали організацію дослідження: “Тисяча люблінських студентів відповіла на запитання про розуміння ста назв цінностей (...), вибраних умовно, згідно з тематичним ключем” (Bartmiński i Grzeszczak, 2014, s. 31). Є. Бартмінський також пояснив структуру анкети: “Питання, поставлене респондентам, звучало:

«Що, на твою думку, є сутністю справжнього X?»», мотивувавши при цьому вибір прикметника «справжній» (пол. prawdziwy): «поперше, із досліджень стереотипів німця, матері, жінки стало відомо, що мовні стереотипи функціонують якраз із (наявним або ненааявним) модифікатором «справжній», модальне значення якого варіюється в розмовній мові між ‘е’ та ‘повинен бути’ (...). По-друге, прийняття рішення щодо розуміння використаного в питанні слова «справжній» ми залишали за респондентами” (Bartmiński, 2006с, s. 14–15).

Результати дослідження особливостей концептуалізації поняття справжньої влади в студентському середовищі Любліна опублікували У. Маєр-Барановська та І. Лаппо в колективній розвідці “Мова. Цінності. Політика. Зміни розуміння назв цінностей у період трансформації устрою в Польщі” (Majer-Baranowska i Lappo, 2006, s. 475–480). Зіставивши результати анкетування 1990 та 2000 рр., дослідниці констатували зміни в аспектній структурі поняття “справжня влада”: “Важливі для ВЛАДИ-90 політичний і психо-суспільний аспекти в 2000 році втрачають свою значущість, натомість, зростає важливість суспільного і значно (майже вдвічі) – психологічного й етичного аспектів, при цьому втрачається ідеологічна та національна перспектива” (Majer-Baranowska i Lappo, 2006, s. 480). У період з 1990 по 2000 р. у розумінні справжньої влади польськими студентами відбулися такі основні зміни: “ВЛАДА, про яку в 1990 році писали, що вона дбає (повинна дбати) про інтереси людей і наділена (має бути наділена) прийняттям з боку людей, а в 2000 році, що вона мудро керує (повинна мудро керувати), набула також нових конотацій – «її сутність становлять гроші», і загалом її оцінюють менш позитивно, ніж у попередні десять років” (Bartmiński, 2006с, s. 22). При цьому нам не відомі спроби виявлення й дослідження стереотипних рис, які б описували уявлення респондентів виключно про “ідеальну” владу, тобто таку, якою, на думку опитаних студентів, вона повинна бути. Опис ідеальної влади передбачає наведення респондентами тільки позитивних ознак, що відрізняє її від справжньої влади. На основі методології попередніх досліджень ми здійснюємо наступний часовий зріз, що дає змогу розкрити основні відмінності між владою в 1990 та 2000 рр. і зараз.

У 2021 р. 175 студентів гуманітарного факультету Вармінсько-Мазурського університету в Ольштині (Польща) взяли участь в анонімному анкетуванні. Матеріал дослідження становлять 167 студентських відповідей на питання анкети: “Назвіть, будь ласка, риси, які, на Вашу думку, найкраще характеризують ідеальну владу (таку, якою вона повинна бути)”. Восьмеро респондентів залишило це питання без відповіді. У

¹ Тут і далі переклад з польської мови наш – О.С.

результаті анкетування отримано 551 слово, словосполучення чи вислів, у тому числі повторювані, які, на думку польських студентів, характеризують ідеальну владу.

Почерпнуті з анкет стереотипні ознаки влади поділено на шість аспектів: психо-суспільний, суспільний, етичний, політичний, психічний та побутовий, згідно із запропонованим М. Бжозовською переліком і семантичним обсягом згаданих аспектів (Brzozowska, 2006, s. 40–41), з деякими змінами, що стосуються виокремлення етичного аспекту влади.

За окресленням М. Бжозовської, термін *аспект* – це “домен, виокремлений із певної точки зору” (Brzozowska, 2006, s. 40). У праці “Про перебіг дослідження змін у розумінні назв цінностей у 1990–2000 роках” дослідниця зазначає, що “повна об’єктивізація процесу виокремлення аспектів неможлива. Вони невіддільні від суб’єктивного сприйняття дійсності й не завжди є взаємовиключними. Попри це, їх виокремлення виявилось суттєвим інструментом інтерпретації даних, що дає змогу визначити деякі непомітні параметри змін у розумінні та використанні назв цінностей” (Brzozowska, 2006, s. 41–42). Для нашого дослідження важливою є перспектива зіставлення результатів анкетування, проведеного в середовищі польських студентів у 2021 р., з анкетними даними, отриманими раніше – це зумовлює застосування набору аспектів, запропонованого М. Бжозовською, для аналізу ознак “ідеальної” влади, хоча, на нашу думку, виокремлені аспекти справді іноді мають невиразні периферії, і виділені в їхніх межах деякі елементи можуть мати дискусійний характер. Особливо це стосується пар аспектів: психо-суспільний і психічний, психо-суспільний і суспільний. Виникають питання і до семантичного наповнення етичного аспекту, про який детальніше йтиметься далі.

Найбільше анкетних реакцій демонструє розуміння влади в **психо-суспільному аспекті** (137 одиниць; 24,86%). М. Бжозовська пояснює, що цей аспект містить одиниці, які “позначають сукупність підходів до сприйняття людини, ставлення до людей (доброта, альтруїзм), соціальну поведінку, яка вимагає певних психічних і розумових схильностей” (Brzozowska, 2006, s. 40). До психо-суспільного аспекту, слідом за М. Бжозовською, відносимо також любов, дружбу, прихильність, повагу, співчуття, милосердя, об’єктивність, готовність прийти на допомогу, відповідальність, доброзичливість (Brzozowska, 2006, s. 40).

Психо-суспільний аспект влади найчастіше проявляється в таких студентських відповідях: *umiejętność słuchania* (16)²; *otwarta* (16); *dobroć* (15); *odpowiadanie na potrzeby ludzi* (13); *stanowczość* (11); *pomoc* (10); *empatia* (10); *wyrozumiała* (7); *szacunek* (6); *troskliwa* (5); *lojalna* (4) та ін. Характеристику ідеальній владі дають також інші поодинокі реакції, серед яких до психо-суспільного аспекту можна віднести такі ознаки: *wspierająca* (2); *przyjazna* (2); *opiekunięcza* (2); *znająca realia “szarego człowieka”*; *miłosierna*; *altruistyczna*; *Myślę że władza jest dobra gdy ludzie nad którymi jest ona sprawowana są z niej zadowoleni*³.

Суспільний аспект, на думку М. Бжозовської, охоплює лексеми, словосполучення і вислови “на позначення ставлення до людини, соціальної поведінки” (Brzozowska, 2006, s. 40). До суспільного аспекту належать також мовні одиниці на окреслення понять солідарність, співпраця та взаємодопомога; справедливість, толерантність, компроміс, вміння комунікувати, повага до прав інших людей (Brzozowska, 2006, s. 40). Розуміння

² У дужках зазначена кількість респондентів, які у своїх відповідях назвали вказану ознаку влади.

³ Відповіді респондентів наводяться в оригінальному написанні.

“ідеальної” влади в суспільному аспекті простежується в 133 одиницях, що становить 24,14% від їх загальної кількості.

Суспільний аспект влади розкривають здебільшого такі приклади: *działanie na rzecz dobra ogółu / państwa* (30); *odpowiedzialność* (14); *tolerancyjna* (10); *bezinteresowna* (7); *powinna brać pod uwagę zdanie innych* (7); *równość* (6); *bezstronna* (5); *przejrzysta* (4); *autorytet do naśladowania* (4) та ін. Рідше студенти наводять такі риси ідеальної влади, що належать до суспільного аспекту: *Powinna nie robić nikomu krzywdy* (2); *Powinna nie być skorumpowana; Wzbudzająca respekt przy jednoczesnym odczuwaniu pozytywnych emocji gdy się myśli o niej; nie kłócąca się; zgodna; zjednana; jasna; jawna*.

До **етичного аспекту** М.Бжозовська відносить “тільки експліцитні приклади оцінювання з огляду на категорії добро – зло, краса – потворність, позитивний – негативний” (Brzozowska, 2006, s. 41). На нашу думку, для потреб дослідження доцільно звузити обсяг розуміння етичного аспекту до прикладів на позначення моральних норм поведінки. Варто зважати також на нечіткість можливого розуміння опозиції “позитивний – негативний”. Так, у межах етичного аспекту, на нашу думку, варто залишати тільки ті позитивні й негативні риси, які стосуються моральних аспектів. Натомість, різні позитивні й негативні конотації мовних одиниць можуть бути присутні в кожному з інших аспектів, що, звичайно, стане більш очевидним при дослідженні, наприклад, “типової” влади. “Ідеальна” влада, яка висвітлюється у цій статті, передбачає абсолютне домінування позитивних ознак. Уявлення студентів про владу в етичному аспекті ілюструє 119 одиниць (21,60%), серед яких – найчастіше згадувана в усіх проаналізованих анкетах ознака ідеальної влади – *sprawiedliwość* (70). Важливими рисами ідеальної влади в етичному аспекті, на думку студентів, є також *uczciwość* (18); *obiektywność* (13); *szczerą* (9); *prawdomówna* (4); *dotrzymuje obietnic* (3); *moralna; autentyczna*.

До **політичного аспекту** входять одиниці “на позначення політики та державного апарату” (Brzozowska, 2006, s. 40). Уявлення про ідеальну владу в цьому аспекті розкриває 81 студентська відповідь, що становить 14,70% від їх загальної кількості. Найчастіше повторювані відповіді: *demokratyczna* (13); *niezależna od wpływów* (11); *praworządna* (8); *prawość* (7); *zapewnienie bezpieczeństwa* (7); *sila* (6). Політичний аспект влади представляють і менш частотні анкетні реакції, наприклад: *nieabsolutna* (2); *liberalna* (2); *stabilna* (2); *Władza powinna być nienadużywana; minimalnie ingerująca w życie codzienne obywateli; Wprowadzanie pewnych zachowań / ustaw, które mają przynieść pozytywne skutki np. dla państwa, społeczeństwa*.

Психічний аспект охоплює слова, словосполучення і речення, “що позначають духовний вимір, риси психіки і характеру (мудрість, відвага та ін.), емоції й інтелект, здібності, уміння, нахили, таланти та захоплення, зацікавлення; весь спектр відчуттів, вражень, почуттів” (Brzozowska, 2006, s. 40). Розуміння влади в психічному аспекті стосується 79 наведених студентами ознак (14,34%), наприклад: *rozsądna* (9); *mądra* (5); *podatna na zmiany* (4); *rzetelna* (4); *zaradna* (4); *roztropna* (4); *sprawcza* (3); *konsekwencja w działaniach* (3); *podejmowanie trafnych decyzji* (3). Про розуміння влади в психічному аспекті свідчать і менш частотні характеристики: *aktywna* (2); *sumienna* (2); *rozważa* (2); *inteligentna; cierpliwość; skromność; ambitna (chcąc rozwijać kraj); ostrożna; samokontrola; dociekliwość; kreatywność; Przyjmuje słowa krytyki; szybko reagująca*.

Побутовий аспект, серед іншого, уміщує приклади, “пов’язані з (...) володінням матеріальними благами, добробутом, бідністю, порядком/ладом, роботою (...), еколо-

гією” (Brzozowska, 2006, s. 40). В анкетах респонденти двічі наводять відповіді, які ілюструють побутовий аспект влади (0,36%): *dbająca o naturę; ekonomiczna*.

На думку респондентів, ідеальна влада повинна бути насамперед справедливою, ця її ознака належить до етичного аспекту; діяти для загального блага, для блага держави, що, у свою чергу, розкриває суспільний аспект влади: *Powinno się pamiętać o dobrze przedmiotów lub jednostek nad którymi się włada; dążąca do dobra całego narodu; myśląca o dobru innych; Chce czynić dobro; nastawiona na dobro drugiego człowieka; Władza powinna być po stronie człowieka a nie korzyści materialnej rządzących; czerpiąca korzyści dla wszystkich, a nie dla „grona” władzy; Powinna postępować z korzyścią dla swojego kraju* та ін.

Ідеальна влада має бути чесною (цю рису вміщуємо в етичному аспекті), відкритою до нового, до людей, до діалогу й дискусії, а також до суспільних ініціатив і різних поглядів (що відносимо до психо-суспільного аспекту): *otwarta (na nowości); otwarta (na pomysły, ludzi, dialog); otwarta na dyskusję; otwarta na inicjatywę społeczeństwa; otwartość na różne poglądy*. Влада також повинна вміти слухати (розуміння влади в психо-суспільному аспекті): вона має прислухатися до потреб громадян, слухати і вислуховувати інших, слухати, а не просто чути, слухати голос суспільства, дослухатися до потреб людини (*sluchająca potrzeb obywateli; sluchająca innych; wysłuchująca; słuchanie nie słyszenie; Władza, która słucha głosu społeczeństwa, wsłuchuje się w ich potrzeby*).

Студенти часто вказують в анкетах і такі риси влади, як доброта (15 разів), яка представляє психо-суспільний аспект, відповідальність (14 разів), що належить до суспільного аспекту, об'єктивність (13 разів), що є складовою етичного аспекту влади. На думку тринадцяти респондентів, влада повинна бути демократична (політичний аспект), ще тринадцять студентів зазначило, що вона має реагувати на потреби людей (психо-суспільний аспект влади): *odpowiadanie na potrzeby ludzi; uwzględniająca potrzeby ludu; ukierunkowana na zaspokojenie potrzeb każdego z osobna; stara się wziąć pod uwagę wszelkie potrzeby innych*. До часто повторюваних в анкетах рис ідеальної влади відносимо й такі, що належать до психо-суспільного аспекту – рішучість (11 згадок) і, з іншого боку, емпатичність (10 згадок). Крім того, влада повинна бути незалежною, що засвідчує її розуміння в політичному аспекті. Незалежність влади згадано в таких контекстах: *niezależna od władz innych państw; niezależna od wpływów; niezawisła; wolna; swoboda* та ін. (усього 11 контекстів). На думку студентів, ідеальна влада має бути толерантною (10 згадок) (ця її ознака представляє суспільний аспект), вона повинна також допомагати людям (психо-суспільний аспект). Про це свідчать, зокрема, такі студентські відповіді: *chęć pomocy innym; chęć pomocy słabszym jednostkom; pomocna; pomoc* (усього 10 відповідей). Дев'ять респондентів уважають, що влада має бути розсудливою (психічний аспект влади), ще дев'ять опитаних студентів підкреслюють важливе значення щирості влади (її етичний аспект).

Отже, результати анкетування, проведеного серед студентів Вармінсько-Мазурського університету в Ольштині, свідчать про те, що молоді поляки найчастіше наділяють ідеальну владу такими рисами, як справедливість (70), чесність (18), відкритість (16), доброта (15), відповідальність (14), об'єктивність (13), рішучість (11), незалежність (11), емпатія (10). Ідеальна влада повинна діяти для загального блага (30), вміти слухати (16), реагувати на потреби людей (13), допомагати їм (10). Така влада є демократичною (13), толерантною (10), розсудливою (9), щирою (9) та законслухняною (8).

В аспектній структурі поняття “ідеальна влада” переважають психо-суспільний (24,86%) та суспільний (24,14%) аспекти. У 21,60% відповідей простежується реалізація етичного аспекту влади. Політичний та психічний аспекти влади відображені в 14,70% і 14,34% анкетних реакцій відповідно. У двох анкетних відповідях з'являються ознаки ідеальної влади, які можна віднести до побутового аспекту (0,36%) (див. рис. 1).

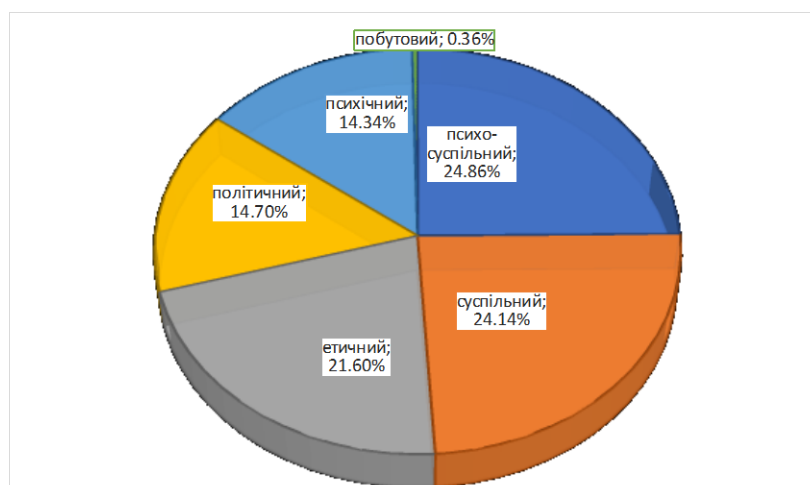

Рис. 1. Аспектна структура поняття “ідеальна влада”

Перспективи дослідження вбачаємо у виявленні шляхом анкетування характерних рис типової влади (такої, якою вона є насправді) та їх порівняння з уявленнями польських студентів про ідеальну владу. У наступних дослідженнях буде також проаналізовано й поняття справжньої влади на матеріалі анкетування, проведеного в 2021–2022 рр. серед 804 студентів із семи польських університетів.

Список посилань

Bartmiński, J., red., 2006a. *Język – wartości – polityka. Zmiany rozumienia nazw wartości w okresie transformacji ustrojowej w Polsce. Raport z badań empirycznych*. Lublin: Wydawnictwo UMCS.

Bartmiński, J., 2006b. *Językowe podstawy obrazu świata*. Lublin: Wydawnictwo UMCS.

Bartmiński, J., 2006c. Zmiany rozumienia nazw wartości w okresie transformacji ustrojowej w Polsce. W: *Język – wartości – polityka. Zmiany rozumienia nazw wartości w okresie transformacji ustrojowej w Polsce. Raport z badań empirycznych*. Lublin: Wydawnictwo UMCS, s. 8–35.

Bartmiński, J. i Grzeszczak, M., 2014. Jak rekonstruować kanon wartości narodowych i europejskich? *Etnolingwistyka*, 26, s. 21–44.

Brzozowska, M., 2006. O przebiegu badań nad zmianami w rozumieniu nazw wartości w latach 1990–2000. W: J., Bartmiński, red. *Język – wartości – polityka. Zmiany*

rozumienia nazw wartości w okresie transformacji ustrojowej w Polsce. Raport z badań empirycznych. Lublin: Wydawnictwo UMCS, s. 36–43.

Majer-Baranowska, U. i Lappo, I., 2006. WŁADZA. W: J., Bartmiński, red. *Język – wartości – polityka. Zmiany rozumienia nazw wartości w okresie transformacji ustrojowej w Polsce. Raport z badań empirycznych*. Lublin: Wydawnictwo UMCS, s. 475–480.

Niebrzegowska-Bartmińska, S., 2013. Projekt badawczy (ETNO)EUROJOS a program etnolingwistyki kognitywnej. *Etnolingwistyka*, 25, s. 267–281.

Niebrzegowska-Bartmińska, S., 2020. *Definiowanie i profilowanie pojęć w (etno)lingwistyce*. Lublin: Wydawnictwo UMCS.

References

Bartmiński, J., ed., 2006a. *Language – Values – Politics. Changes in Understanding Values during Poland's Political Transformation. An Empirical Report*. Lublin: Wydawnictwo UMCS. (In Polish)

Bartmiński, J., 2006b. *Linguistic Foundations of the Picture of the World*. Lublin: Wydawnictwo UMCS. (In Polish)

Bartmiński, J., 2006c. Changes in Understanding Values during Poland's Political Transformation. In: J., Bartmiński, ed. *Language – Values – Politics. Changes in Understanding Values during Poland's Political Transformation. An Empirical Report*. Lublin: Wydawnictwo UMCS, pp. 8–35. (In Polish)

Bartmiński, J. and Grzeszczak, M., 2014. A reconstruction of the canon of national and European values. *Ethnolinguistics*, 26, pp. 21–44. (In Polish)

Brzozowska, M., 2006. About the Study of Changes in Understanding Values in the years 1990–2000. In: J., Bartmiński, ed. *Language – Values – Politics. Changes in Understanding Values during Poland's Political Transformation. An Empirical Report*. Lublin: Wydawnictwo UMCS, pp. 36–43. (In Polish)

Majer-Baranowska, U. and Lappo, I., 2006. POWER. In: J., Bartmiński, ed. *Language – Values – Politics. Changes in Understanding Values during Poland's Political Transformation. An Empirical Report*. Lublin: Wydawnictwo UMCS, pp. 475–480. (In Polish)

Niebrzegowska-Bartmińska, S., 2013. The (ETHNO)EUROJOS research project vis-à-vis the research programme of Lublin cognitive ethnolinguistics. *Ethnolinguistics*, 25, pp. 267–281. (In Polish)

Niebrzegowska-Bartmińska, S., 2020. *Defining and Profiling Concepts in (Ethno)Linguistics*. Lublin: Wydawnictwo UMCS. (In Polish)

**STEREOTYPICAL CHARACTERISTICS OF THE IDEAL GOVERNMENT
IN THE CONSCIOUSNESS OF POLISH STUDENTS
OF THE UNIVERSITY OF WARMIA AND MAZURY IN OLSZTYN
(based on a questionnaire)**

Olesia SLYVYNSKA

*Department of Polish Philology
Ivan Franko National University of Lviv
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1070-0866>
e-mail: olesya.slyvynska@lnu.edu.ua*

Abstract

Background: In recent years, the problem of the functioning of the concept of power in modern Polish language has attracted researchers' attention. The study analyzed 551 items attributed to the ideal government, drawn from 167 student responses to the question "Please list the traits that You think best characterize ideal government (as it is supposed to be)".

Purpose: The article aims to examine the characteristics of the ideal government in the minds of Polish students of the University of Warmia and Mazury in Olsztyn based on the survey material.

Results: The analysis of the obtained language units – lexemes, word combinations, and sentences – proved that, according to the respondents, the ideal government should first of all be fair and act for the common good. Students believe that the government should be honest, and open, for example, to dialogue, discussion, and social initiatives, as well as be able to listen to others and hear them. Respondents often endow the ideal government with traits such as kindness, responsibility, and objectivity. In their opinion, the government should be democratic, responsive to people's needs, decisive, and independent. An ideal government is also characterized by empathy and tolerance.

We counted the stereotypical signs of government presented in the questionnaires into six aspects of understanding the concept of ideal government: psycho-social (137 units; 24,86%), social (133 units; 24,14%), ethical (119 units; 21,60%), political (81 units; 14,70%), mental (79 units; 14,34%) and household (2 units; 0,36%).

The psycho-social aspect of government is most often reflected, in particular, in the following answers: *dobroć, odpowiadanie na potrzeby ludzi, stanowczość, pomoc, empatia*. The social aspect of government can be traced in the following most frequent examples: *działanie na rzecz dobra ogółu / państwa, odpowiedzialność, tolerancyjna, bezinteresowna* etc. Within the framework of the ethical aspect, we include the answers: *sprawiedliwość, uczciwość, obiektywność* etc. The political aspect of the understanding of the ideal government is represented primarily by such signs as *demokratyczna, niezależna od wpływów, praworządna* etc. The mental aspect of government is represented by units: *rozsądna, mądra, podatna na zmiany, rzetelna, zaradna, roztropna* and so on. The household aspect is implemented in two references: *dbająca o naturę, ekonomiczna*.

Key words: conceptualization, values, government, aspect, questionnaire, Poles, Polish language.